

Manne Airaksinen

+358205066200 | suora
+358503633942 | mobiili
manne.airaksinen@roschier.com

Roschier Asianajotoimisto Oy

+358 20 506 6000 | vaihde
+358 20 506 6100 | faksi
www.roschier.com

Keskuskatu 7 A
00100 Helsinki
Suomi

Kotipaikka: Helsinki
Y-tunnus: 9209362-9

16.10.2017

Espoon kaupunki
Maria Jyrkkä

Asia: DNo 55103 - Yhtiöoikeudellinen muistio

1. Johdanto

Espoon kaupungin konserniohjauksen kehittämisjohtaja Maria Jyrkkä on 13.10.2017 pyytänyt minua laatimaan oikeudellisen muistion Länsimetro Oy:n (jäljempänä myös "Yhtiö") länsimetron rakentamiseen liittyvästä päätöksenteosta.

Muistion tausta-aineistoksi on osoitettu Ernst & Young Oy:n laatima asiakirja: "Selvitys länsimetrohankkeesta, Länsimetro Oy:n toiminnasta ja länsimetroon liittyvästä päätöksenteosta" (jäljempänä "EY:n Selvitys" tai "Selvitys"). Olen EY:n Selvityksen lisäksi tutustunut Yhtiön yhtiöjärjestykseen sekä pääpiirteissään Yhtiön viimeisimpään tilinpäätökseen ja jossakin määrin Yhtiön internetsivuihin. Tämän lausunnon laatimista varten en ole tutustunut muuhun Yhtiötä tai länsimetrohanketta koskevaan aineistoon enkä ole myöskään haastatellut päätöksentekoon osallistuneita henkilöitä. Olen kuitenkin tarkistanut eräitä tosiseikkoja Espoon kaupungin edustajalta.

EY:n Selvityksessä keskitytään arvioimaan hankkeen toteuttamista ja päätöksentekoa yleisellä tasolla. Yhtiön päätöksenteon oikeudellinen arviointi tai aineiston tuottaminen oikeudellisen arvioinnin tueksi ei ilmeisesti ole kuulunut Selvityksen laatijoiden toimeksiantoon.¹ EY:n Selvityksen sisältö ja luonne vaikuttaa olennaisesti myös tämän muistion sisältöön.

Tämän muistion tarkoituksena on kuvata päätöksentekoon ja johdon vastuuseen liittyviä yhtiöoikeudellisia periaatteita sekä tuoda Espoon kaupungin tietoon Yhtiön

¹ EY:n Selvitys on suurelta osin kirjoitettu passiivissa, joten sen perusteella ei yleensä voida selvittää, kuka on vastuussa tietyistä toimenpiteistä tai laiminlyönnistä. Selvityksessä ei käsitellä Yhtiön osakkeenomistajien tietoisuutta tai osallisuutta Yhtiön päätöksentekoon. Selvityksessä ei myöskään eritellä yksittäisten toimenpiteiden tai laiminlyöntien mahdollisesti aiheuttamia vahinkoja.

päätöksenteon ja johdon vastuun oikeudellisen arvioinnin kannalta olennaisia seikkoja ja kysymyksenasetteluja.²

Tämä muistio jakautuu Yhtiön organisaatiota ja Johdon vahingonkorvausvastuuta koskeviin pääosiin. Muistion lopussa esitetään näkökohtia Yhtiön organisaatiosta ja vastuusta, mutta näihin on käytettävissä olevan aineiston luonteen takia suhtauduttava varauksella.

2. Länsimetro Oy:n organisaatiosta

2.1 Osakeyhtiön organisaatiosta yleensä

Länsimetro Oy on niin sanottu keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö, johon sovelletaan osakeyhtiölakia (624/2006, "OYL"). Yhtiön yhtiöjärjestyksessä on nimenomaan suljettu pois asunto-osakeyhtiölain (1549/2009) soveltaminen.

Osakeyhtiön toimielimiä ovat aina yhtiökokous ja hallitus sekä lisäksi toimitusjohtaja, jos tällainen valitaan, ja hallintoneuvosto, mikäli yhtiöjärjestyksessä niin määrätään. Länsimetro Oy:llä on toimitusjohtaja, mutta sillä ei ole hallintoneuvostoa.

Osakkeenomistajat käyttävät yhtiöön liittyvää päätösvaltaansa yhtiökokouksessa niissä asioissa, jotka lain tai yhtiöjärjestyksen nojalla kuuluvat yhtiökokouksen toimivaltaan. Yhtiökokous valitsee yleensä hallituksen sekä tilintarkastajat ja näin on menetelty myös Länsimetro Oy:ssä. Toimitusjohtajan valitsee aina hallitus.

Muut kuin yhtiökokoukselle nimenomaisesti osoitetut asiat kuuluvat hallituksen tai toimitusjohtajan vastuulle. Koska Länsimetro Oy:llä on toimitusjohtaja, jakautuu Yhtiön hallinto hallituksen ja toimitusjohtajan välillä.

Toimivallanjako yhtiön hallituksen ja toimitusjohtajan välillä on OYL:ssa määritelty väljästi. Hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä (yleistoimivalta). Hallitus vastaa myös siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty. Myös yhtiön toiminnan kannalta erityisen merkittävät päätökset kuuluvat hallitukselle.

Hallituksen keskeisiin tehtäviin kuuluu yhtiön toiminnan asianmukainen organisoiminen. Tämä koskee nimenomaisesti varainhoidon valvontaa, mikä sisältää laajasti ottaen yhtiön taloushallinnon, mukaan lukien riskienhallinta, järjestämisen. Osakeyhtiön hallituksen päätehtävä tavanomaisessa yhtiössä on kuitenkin yhtiön liiketoiminnan harjoittaminen voiton tuottamiseksi osakkeenomistajille.

Vaikka Hallinnointikoodi 2015 (niin sanottu corporate governance -koodi) soveltuu vain pörssiyhtiöihin, siinä omaksutuista hallinnointia koskevista suosituksista voidaan saada johtoa laajamittaisen yritystoiminnan organisoitumisen arvioimisessa. Hallinnointikoodi sisältää suosituksen muun muassa hallituksen monimuotoisuudesta sekä hallitustyön järjestämisestä ja valiokuntatyöstä.

² Länsimetro Oy:n päätöksenteon ja mahdollisten vastuukysymysten oikeudellinen arviointi edellyttäisi perinpohjaista asiakirjoihin ja haastatteluihin perustuvaa tutustumista Yhtiön hallituksen ja toimitusjohtajan toimintaan sekä tiedon ja ohjeiden kulkuun yhtäältä Yhtiön ja toisaalta sen osakkeenomistajien Espoon ja Helsingin kaupunkien välillä. Lisäksi olisi kyettävä arvioimaan toimenpiteiden tai laiminlyöntien mahdollisesti aiheuttamia vahinkoja. Koska tämä muistio on tehty nopealla aikataululla ja perustuu käytännössä yksinomaan EY:n Selvitykseen, tämän muistion sisältöä ei tule sellaisenaan miltään osin pitää esimerkiksi Yhtiön päätöksentekijöiden toimintaa tai vastuuta koskevana oikeudellisenä arviona. Samasta syistä muistiossa esitettyihin näkökohtiin ei tule vedota mahdollisessa myöhemmässä oikeudenkäynnissä.

Toimitusjohtajan tehtävänä on hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Juoksevan hallinnon sisältö määräytyy yhtiön kulloisenkin toiminnan perusteella. Vaikka määritelmä näyttää avoimelta, on yhtiökäytännössä yleensä verrattain helppo osoittaa, milloin tietty päätös kuuluu toimitusjohtajalle ja milloin hallitukselle. Yhtiön kirjanpidon käytännön järjestäminen kuuluu pääsääntöisesti yhtiön toimitusjohtajalle.

Toimitusjohtaja voi ryhtyä yhtiön toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen epätavallisiin tai laajakantaisiin toimiin vain, jos hallitus on hänet siihen valtuuttanut tai hallituksen päätöstä ei voida odottaa aiheuttamatta yhtiön toiminnalle olennaista haittaa. Viimeksi mainitussa tapauksessa hallitukselle on mahdollisimman pian annettava tieto toimista.

Yhtiön käytännön toiminnassa toimitusjohtajalla on usein keskeinen asema. Tämä johtuu luonnollisesti toimitusjohtajan asemasta yhtiön päivittäisessä johtamisessa. Toimitusjohtaja voi kuitenkin keskeisellä tavalla vaikuttaa myös hallitustyöhön, koska toimitusjohtaja tyypillisesti esittelee asiat hallitukselle ja panee hallituksen päätökset täytäntöön.

OYL:n mukaan hallitus voi yksittäistapauksessa tai yhtiöjärjestyksen määräyksen nojalla tehdä päätöksen toimitusjohtajan yleistoimivaltaan kuuluvassa asiassa. Hallitus voi yksittäistapauksessa saattaa hallituksen tai toimitusjohtajan yleistoimivaltaan kuuluvan asian yhtiökokouksen päätettäväksi.

Osakeyhtiön organisaatio voidaan esittää seuraavasti:

Yhtiökokous – pääasiassa laissa määrättyt asiat	<ul style="list-style-type: none"> Lähtökohtaisesti osakkaan ainoa vaikutuskanava
Hallitus – yleistoimivalta	<ul style="list-style-type: none"> Hallituksen valinta on osakkaan tärkein oikeus
Toimitusjohtaja – juokseva hallinto (osa yleistoimivaltaa)	<ul style="list-style-type: none"> Toimitusjohtajan valinta on hallituksen tärkein päätös

Yllä esitetty organisaatiota ja muodollista päätöksentekoa koskeva kuvaus soveltuu lähtökohtaisesti myös yhden tai muutaman osakkeenomistajan yhtiöön, kuten Länsimetro Oy:hyn. Käytännön toiminta yhden tai muutaman osakkeenomistajan yhtiössä saattaa kuitenkin huomattavastikin poiketa yllä kuvatusta, millä saattaa olla olennainen merkitys esimerkiksi arvioitaessa toimielinten jäsenten vahingonkorvausvastuuta.

Myös niin sanotun keskinäisen kiinteistöosakeyhtiön organisaatio vastaa periaatteellisella tasolla yllä esitettyä. Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö ei kuitenkaan yleensä pyri voiton tuottamiseen, vaan tarjoamaan kiinteistön osakkeenomistajien käyttöön mahdollisimman edullisin kustannuksin. Keskinäisen kiinteistöosakeyhtiön toiminta kohdistuu yleensä tietyn kiinteistön hallintaan ja on tavallaan suppeampaa kuin tavallisen liiketoimintaa harjoittavan osakeyhtiön toiminta. Keskinäisellä kiinteistöosakeyhtiöllä ei usein ole erillistä toimitusjohtajaa, mutta se voi esimerkiksi ostaa isännöintipalveluja ulkopuoliselta palveluntarjoajalta.

Vaikka OYL:ia noudattavassa keskinäisessä kiinteistöosakeyhtiössä yleistoimivalta on hallituksella, on tällaisen yhtiön toiminnassa usein käytännössä piirteitä, jotka muistuttavat asunto-osakeyhtiötä. Vaikka yhtiökokouksella ei keskinäisessä

kiinteistöosaakeyhtiössä ole niin sanottua yleistoiomivaltaa, voidaan olettaa, että yhtiökokouksen rooli yhtiön päätöksenteossa on tyyppillisessä tapauksessa korostunut hieman samaan tapaan kuin asunto-osaakeyhtiössä.³

2.2 Länsimetro Oy:n toiminnan erityispiirteistä

Länsimetro Oy:n osakkeenomistajat Espoon ja Helsingin kaupungit (jäljempänä myös "Osakkeenomistajat") ovat ilmeisesti jo ennen Yhtiön perustamista tehneet päätöksen länsimetrohankkeesta sekä tehneet päätöksiä, jotka liittyvät länsimetrohankkeen arvioituihin kustannuksiin ja aikatauluun.

Yhtiö näyttäisi olevan perustettu yksinomaan toteuttamaan tätä Osakkeenomistajien ennalta päättämää hanketta, mitä tukee muun muassa Yhtiön yhtiöjärjestyksen toimialamääräys, jonka mukaan:

"Yhtiön toimialana on keskinäisenä kiinteistöosaakeyhtiönä rakennuttaa, omistaa, hallita, ylläpitää, huoltaa ja kehittää Helsingin Ruoholahdesta Espoon Matinkylään ("Rataosuus 1") ja Espoon Matinkylästä Espoon Kivenlahteen ("Rataosuus 2") ulottuvan metrolinjan metroluennetta palvelevia raiteita, tunneleita, asemarakennuksia, pysäköintitiloja ja muita sen toimintaa palvelevia rakennelmia ja laitteita ... Yhtiön tarkoituksena ei ole voiton tuottaminen osakkeenomistajille..."

Yhtiön viimeisimmän tilinpäätöksen mukaan Osakkeenomistajat ovat sopineet hankkeen kustannusten kattamisesta rajalta poikki -periaatteella siten, että kumpikin osakas vastaa omalla alueellaan syntyvistä kustannuksista. Yhtiö omistaa metroluennenteeseen liittyvän omaisuuden ja kattaa ylläpito- ja rahoituskulut Osakkeenomistajilta perittävillä hallintovastikkeilla. Valmiit metroasemat ja -radat luovutetaan HKL:n käyttöön, joka operoi metroa.

Rakentaminen on tilinpäätöksen perusteella rahoitettu lainoilla, jotka Osakkeenomistajat ovat taanneet. Yhtiön omavaraisuus on vaihdellut 1-2 %:n välillä. Yhtiö ei ole ollut maksukyvytön ja sen vapaa oma pääoma näyttäisi olevan positiivinen.

Julkisten tietojen perusteella Yhtiön hallitus on muodostettu Osakkeenomistajia edustavista virkamiehistä ja poliitikoista. Saadun tiedon mukaan Yhtiö on informoinut Osakkeenomistajia hankkeesta säännöllisesti ja Yhtiön internetsivujen mukaan "Länsimetro Oy toimii läheisessä yhteistyössä molempien kaupunkien asiantuntijoiden kanssa." Hankkeeseen, sen aikatauluun ja rahoitukseen liittyviä kysymyksiä on ilmeisesti laajasti käsitelty Osakkeenomistajien toimielimissä.

Yhtiön voidaan käsillä olevan tiedon perusteella katsoa olevan jossakin määrin erityislaatuinen keskinäinen kiinteistöosaakeyhtiö, joka on perustettu yksinomaan Osakkeenomistajien päättämän ja suunnitteleman metrohankkeen toteuttamista varten. Yhtiö on jatkuvassa yhteydessä Osakkeenomistajiin, eikä sen tehtävänä ole tuottaa voittoa.

³ Vaikka Yhtiön toimintaan ei sovelletakaan asunto-osaakeyhtiölakia, on keskinäisen kiinteistöosaakeyhtiön ja asunto-osaakeyhtiön toiminnallisten yhtäläisyyksien takia perusteltua kiinnittää huomiota siihen, että asunto-osaakeyhtiössä yhtiön sisäinen päätöksenteko poikkeaa olennaisesti tavallisesta osakeyhtiöstä. Asunto-osaakeyhtiössä niin sanottu yleistoiomivalta on yhtiökokouksella, eikä hallituksella, kuten tavallisessa osakeyhtiössä. Tämä tarkoittaa osakkeenomistajien päätösvallan korostumista suhteessa hallitukseen.

2.3 Näkökohtia Länsimetro Oy:n organisaatiosta

Länsimetro Oy:n organisaatio on ollut suppea. Vuoden 2016 lopussa Yhtiön palveluksessa on ollut 10 henkilöä. Määrä on länsimetrohankkeen kokoon nähden hyvin vähäinen, mihin on ilmeisesti kiinnitetty huomiota myös tilintarkastuskertomuksessa.⁴ Organisaation pienuuteen viitataan Yhtiön toimintakertomuksessa ja sitä käsitellään EY:n Selvityksessä.

Yhtiön hallitus on vuonna 2016 kokoontunut 29 kertaa, mikä on huomattavasti useammin kuin yhtiöiden hallitukset tavanomaisesti kokoontuvat. Yhtiön tilinpäätöksestä ei toisaalta voida päätellä, että Yhtiön hallitus olisi toimintansa tehostamiseksi jakautunut valiokuntiin. Käsillä olevasta aineistosta ei muutenkaan voida tehdä johtopäätöksiä mahdollisesta tehtävien jaosta hallituksen sisällä.

Kuten edellä on todettu, Yhtiön hallituksessa on ollut Osakkeenomistajien edustajia, jotka ovat käytännössä olleet kuntien johtavia virkamiehiä ja poliitikkoja. Hallituksessa ei esimerkiksi ole ollut ulkopuolisia rakentamisen ja infrastruktuurihankkeiden ammattilaisia.

EY:n Selvityksessä ei ole käsitelty Yhtiön hallituksen jäsenten mahdollisia esteellisyyksyksiä ja niiden ratkaisemista.

EY:n Selvityksessä tuodaan esille erillisen riskienhallintaorganisaation lakkauttaminen projektin kestäessä, mutta ei syitä lakkauttamiselle tai selvitystä siitä, miten lakkauttaminen mahdollisesti on vaikuttanut riskienhallintaan. Yhtiön riskienhallintaorganisaatiota ei ole kuvattu esimerkiksi tilinpäätöksessä, eikä sitä kuvata myöskään EY:n Selvityksessä.

EY:n Selvityksen ja tilinpäätöksen perusteella Yhtiö ja sen hallitus on merkittävässä määrin käyttänyt asiantuntijoita työnsä tukena. Asiakirjoista on pääteltävissä rakennuttajakonsultti Swecon keskeinen rooli projektissa. EY:n Selvityksestä ei voida päätellä, missä määrin Yhtiön hallitus on muuten käyttänyt asiantuntija-apua toiminnassaan.

Kysymyksessä on keskinäinen yhtiö, jolla on saatujen tietojen mukaan ollut jatkuva keskusteluyhteys Osakkeenomistajiin. Yhtiön internetsivujen perusteella Yhtiö käyttää hyväkseen Osakkeenomistajien asiantuntemusta. EY:n Selvityksestä ei käy ilmi, miten yhteistoiminta Osakkeenomistajien kanssa on käytännössä järjestetty ja onko siitä esimerkiksi ollut hyötyä Yhtiön toiminnan järjestämisessä ja johtamisessa. Jäljempänä käsiteltävien vastuukysymysten näkökulmasta suhde Osakkeenomistajiin on keskeinen.

Yhtiöoikeudessa yhtiön ja sen toimintaa arvioidaan usein niin sanotun (hyvän) yhtiökäytännön näkökulmasta. EY:n Selvitys ei sisällä kansallista tai kansainvälistä vertailevaa aineistoa vastaavan hankkeen toteuttamisesta. On luonnollisesti mahdollista, että tällaista aineistoa ei ole saatavilla.

⁴ Yhtiön tilintarkastuskertomus vuodelta 2016 on vakiomuotoinen, mutta siinä painotetaan hankintahinnan hallitsemiseen ja henkilöresurssien riittävyyteen liittyviä epävarmuustekijöitä.

3. Vastuukysymykset

3.1 Vahingonkorvauksesta osakeyhtiössä

3.1.1 Johdanto⁵

OYL:n vahingonkorvausta koskevia säännöksiä sovelletaan hallituksen ja hallintoneuvoston jäseniin sekä toimitusjohtajaan, joita kutsutaan yhtiön johdoksi. Yhtiön työntekijöiden vahingonkorvausvelvollisuus määräytyy vahingonkorvauslain perusteella, eikä sitä käsitellä tässä muistiossa. Yleisesti ottaen voidaan todeta, että yhtiön työntekijöiden vastuu on huomattavasti lievempi kuin yhtiön johdon vastuu OYL:n nojalla.

Hallituksen jäsenillä on lähtökohtaisesti keskenään samat velvollisuudet. Hallituksen puheenjohtajan asema eroaa kuitenkin tietyssä määrin muista hallituksen jäsenistä. Puheenjohtajan tulee muun muassa varmistaa, että hallitus kokoontuu tarvittaessa. Puheenjohtaja käytännössä laatii kokouksen asialistan ja hän on yleensä mukana valmistelemissa keskeisissä päätöksissä. Puheenjohtajan vahingonkorvausvastuu saattaa tämän keskeisen aseman ja korostuneen tietoisuuden takia olla korostunut suhteessa muihin hallituksen jäseniin. Kuten jäljempänä ilmenee, myös mahdollinen tehtävien jakaminen yhtiön hallituksen sisällä saattaa vaikuttaa hallituksen jäsenen vastuuseen.

Toimitusjohtajan vastuu vastaa lähtökohtaisesti hallituksen jäsenen vastuuta. Toimitusjohtajan vastuun arviointiin vaikuttaa kuitenkin toimitusjohtajan jossakin määrin hallituksen jäsenistä poikkeava rooli osakeyhtiössä. Toimitusjohtajan tehtävät ovat konkreettisempia kuin hallituksen tehtävät. Toimitusjohtaja tulee yleensä esittelijänä ja täytäntöönpanijana vastuuseen hallituksen päätöksistä. Jäljempänä toimitusjohtajan vastuuta ei lähtökohtaisesti käsitellä hallituksen jäsenen vastuusta erikseen.

3.1.2 Huolimattomuus eli tuottamus

Vahingonkorvausvastuun edellytyksenä on, että hallituksen jäsen on aiheuttanut vahingon toimessaan joko toimimalla tahallaan tai huolimattomuudesta (tuottamus).

Hallituksen jäsenen huolimattomuutta arvioidaan pääsääntöisesti objektiivisin perustein: yksittäisen henkilön huolimattontaa tekoa tai laiminlyöntiä arvioidaan sen perusteella, miten hypoteettinen huolellinen henkilö olisi toiminut vastaavanlaisessa tilanteessa.

Suomessa sovelletaan amerikkalaisessa oikeuskäytännössä kehitettyä business judgment rule -konseptiin verrattavissa olevaa mittapuuta arvioitaessa hallituksen jäsenen huolellisuutta (periaatteeseen viitataan OYL:n esitöissä). Sen mukaan hallituksen jäsenet, jotka ovat päätöksen taustaksi hankkineet riittävästi tietoa ja jotka pyrkivät yhtiön edun mukaiseen lopputulokseen, eivät ole vastuussa vahingosta, joka päätöksestä myöhemmin mahdollisesti aiheutuu. Päätöksenteko vaatii myös omien intressien poissulkemista.

⁵ Tässä jaksossa esitetään yleisluontoinen kuvaus osakeyhtiön hallituksen jäsenen vastuusta Suomen lainsäädännön perusteella. Sen on tarkoitus tuoda esiin Yhtiön toiminnan arvioinnin kannalta tärkeimmät hallituksen jäsenen vastuuta koskevat säännökset ja periaatteet.

Hallituksen jäsenen toimintaa arvioidaan päätöksen tekohetken olosuhteiden ja tietoisuuden mukaan. Kysymys on siitä, pyritäänkö päätöksellä yhtiön etuun ja perustuvatko toimenpiteet asianmukaiseen valmisteluun ja harkintaan sekä ovatko yhtiön riskienhallintajärjestelmät asianmukaiset.

Arvioinnissa otetaan lähtökohtaisesti huomioon osakeyhtiön tarkoitus eli liiketoimintariskien ottaminen ja se, että liiketoimintapäätökset luonteensa mukaisesti tehdään epävarmoissa olosuhteissa. Business judgment rule kuitenkin vaatii järkevää ja perusteltua harkintaa päätöksiltä, joihin hallituksen jäsenet ottavat kantaa.

3.1.3 Vastuun henkilökohtaisuus

OYL:n mukaan vastuuta ei kohdisteta hallitukseen kokonaisuutena, vaan arviointi tehdään kunkin yksittäisen hallituksen jäsenen osalta erikseen. Lähtökohtaisesti osallistuminen hallituksen käsiteltäväksi tulevien asioiden valmisteluun, hallituksen päätösten tekeminen sekä hallituksen päätöksen tai toimintaperiaatteen täytäntöönpano voi synnyttää vastuun.

Vastuuta ei yleensä voida kohdistaa hallituksen jäseniin, jotka ovat aktiivisesti vastustaneet hallituksen toimia. Käytännössä tämä tarkoittaa eriävän mielipiteen esittämistä, mikä on sama asia kuin päätöstä vastaan äänestäminen.

Vastuu kohdistuu päätöksentekoon osallistuneisiin hallituksen jäseniin. Hallituksen jäsenillä on kuitenkin velvollisuus osallistua hallituksen kokouksiin, joten poisjääminen hallituksen kokouksesta tai päätöksenteosta pidättäytyminen ilman hyväksyttävää syytä ei välttämättä vapauta jäsentä vastuusta.

Hallituksen jäsenillä on velvollisuus valvoa muiden hallituksen jäsenten toimia (valvontavastuu). Tämä koskee myös niitä henkilöitä, joille hallitus on delegoinut tehtäviään. Mikäli hallituksen jäsenet ovat jakaneet hallitukselle kuuluvia tehtäviä keskenään, ei yksittäinen hallituksen jäsen lähtökohtaisesti ole vastuusta vahingosta, joka aiheutuu toisen hallituksen jäsenen suorittaessa tälle määrättyjä tehtäviä. Jokainen hallituksen jäsen voi kuitenkin olla vastuussa sen hallituksen jäsenen valvonnan laiminlyönnistä, jolle velvollisuus oli osoitettu.

Oikeuskirjallisuudessa ja oikeuskäytännössä on katsottu, että passiivinen valvonta riittää useimmissa tapauksissa perusteeksi vastuun välttämiseksi. Mikäli on kuitenkin ilmeistä, että toisen hallituksen jäsenen toiminta on puutteellista, tulee muiden hallituksen jäsenten ryhtyä toimiin tilanteen korjaamiseksi. Sama periaate soveltuu jokaisen hallituksen jäsenen velvollisuuteen valvoa toimitusjohtajaa.

Yleisenä periaatteena jokaisen hallituksen jäsenen on varmistettava, että hän on kykenevä täyttämään hallituksen jäsenelle asetetut velvoitteet.

3.1.4 Vastuu yhtiötä sekä osakkeenomistajia ja kolmansia kohtaan

Hallituksen jäsen on vastuussa vahingosta, jonka hän tahallisesti tai huolimattomuuttaan aiheuttaa yhtiölle toimiessaan hallituksen jäsenen ominaisuudessa. Vastuu vahingosta voidaan kohdistaa hallituksen jäseniin riippumatta siitä, onko OYL:n yksityiskohtaista säännöstä tai yhtiöjärjestyksen määräystä rikottu, toisin sanoen kun hallituksen jäsen on toiminut vastoin OYL:n yleistä huolellisuusvelvoitetta. Hallituksen jäsen voi siten joutua vastuuseen yhtiötä kohtaan

vahingosta, joka on aiheutunut huolimattomasti tehdyn liiketoimintapäätöksen seurauksena.

Hallituksen jäsenen vastuu suoraan osakkeenomistajalle tai kolmannelle aiheutuneesta vahingosta edellyttää erityisen OYL:n säännöksen tai yhtiöjärjestyksen määräyksen rikkomista. Toisin sanoen pelkkä yleisen huolellisuusvelvoitteen rikkominen ei ole riittävää.

Yhtiön osakkeenomistaja ei voi saada vahingonkorvausta yhtiölle aiheutetusta vahingosta, vaikka se yleensä heijastuukin yhtiön osakkeen arvon alenemisena. Osakkeenomistajan tulee siten huolehtia siitä, että yhtiö huolehtii korvausvaatimusten esittämisestä.

3.1.5 Käännetty todistustaakka

Yleensä vahingonkorvausta vaativan tahon tulee näyttää, että vahingonkorvausvastuun yleiset edellytykset, kuten huolimattomuus, täyttyvät. OYL:n mukaan jos yhtiölle aiheutunut vahinko on syntynyt rikkomalla OYL:n erityisiä säännöksiä (toisin sanoen muutoin kuin rikkomalla yleistä huolellisuusvelvoitetta) tai mikäli vahinko on aiheutettu rikkomalla yhtiön yhtiöjärjestyksen määräyksiä, vahinko katsotaan aiheutetuksi huolimattomuudesta, jollei menettelystä vastuussa oleva osoita menetelleensä huolellisesti. Vahingonkorvausta vaativan tahon on kuitenkin edelleen näytettävä vahingon määrä ja syy-yhteys.

Vastaava käännetty todistustaakka soveltuu yhtiön lähipiiriin kuuluvan eduksi tehtyyn toimeen.

Käytännössä käännetty todistustaakka korostaa huolellisen dokumentoinnin tärkeyttä yhtiön päätöksenteossa, sillä kulloinkin kyseessä olevan hallituksen jäsenen on vastuusta vapautuakseen voitava osoittaa toimineensa huolellisesti.

3.1.6 Tehtävien jakamisen vaikutus

Kuten edellä on todettu, hallituksen jäsenten kesken on mahdollista jakaa vastuualueita ja tämä voi vaikuttaa vastuun jakaantumisen hallituksen jäsenten kesken.

Valiokuntatyöskentely on yllä kuvattua vastuun jakamista, vaikka valiokunnat eivät teekään lopullisia päätöksiä vaan ovat valmistelevia elimiä.

On tavanomaista, että hallitus delegoi muille yhtiön toimielimille ja toimihenkilöille sellaisia lähinnä yhtiön liiketoimintaan liittyviä tehtäviä, joita OYL:ssä ei nimenomaisesti osoiteta hallituksen tehtäväksi. Tällainen delegointi on mahdollista, mutta hallituksella säilyy vastuu delegoinnin asianmukaisuudesta ja toiminnan valvomisesta.

3.1.7 Vastuuvapaus

Johdon vastuuvapautta on OYL:n mukaan käsiteltävä yhtiön varsinaisessa yhtiökokouksessa. Osakkeenomistajien yksinkertainen enemmistö voi päättää vastuuvapaudesta. Vastuuvapauden myöntäminen voi olla yksilöity koskemaan vain tiettyjä hallituksen jäseniä, tiettyjä toimia tai tiettyä ajanjaksoa. Vastuuvapauspäätös merkitsee korvausvelvollisen lopullista vastuusta vapautumista asioista, joiden osalta yhtiökokouksella on ollut olennaisesti oikeat ja riittävät tiedot. Vastuuvapauden epäämisellä ei ole välittömiä oikeudellisia vaikutuksia.

Päätös vastuuvapauden myöntämisestä ei estä yhtiötä nostamasta myöhemmin vahingonkorvauskannetta, jos yhtiökokouksella ei ollut käytettävissään olennaisesti oikeita ja riittäviä tietoja korvausvelvollisuuden perusteena olevasta päätöksestä tai toimenpiteestä. Yhtiökokoukselle esitetään usein vain tilinpäätös, joka ei tavallisesti sisällä tietoja mahdollisesti vahinkoa aiheuttaneesta toimenpiteestä, jolloin vastuuvapauspäätös ei sido yhtiötä.

Keskeistä vastuuvapauspäätöksen tehokkuuden arvioimisessa on se, onko osakkeenomistajille annettu päätöksenteon kannalta asianmukaiset tiedot. Ei ole aivan selvää, onko tiedot annettava yhtiökokouksessa vai riittääkö se, että osakkeenomistajat ovat muuten saaneet tarpeelliset tiedot. Oikeuskirjallisuudessa näytettäisiin puollettavan jälkimmäistä kantaa. Kysymys on ilmeisesti keskeinen arvioitaessa Länsimetro Oy:n yhtiökokousten vastuuvapautta koskevia päätöksiä.

Vastuuvapauspäätöksestä huolimatta osakkeenomistajien yhden kymmenesosan vähemmistö ja tietyillä edellytyksillä myös yksittäinen osakkeenomistaja voi lyhyessä määräajassa ajaa omissa nimissään kannetta vahingonkorvauksen suorittamiseksi yhtiölle.

3.1.8 Vahingonkäräjien hyväksyminen ja myötävaikutus

Vahingonkäräjien hyväksymisen ja myötävaikutuksen merkitys vahingonkorvausvastuun kannalta ei ole täysin yksiselitteistä. Kirjallisuuden ja yleisten periaatteiden valossa voitaneen kuitenkin lähteä siitä, että osakkeenomistajan on vaikea vaatia vahingonkorvausta päätöksestä, jota tämä on itse ollut tekemässä tai nimenomaisesti hyväksymässä. Oletuksena tällöin on, että osakkeenomistajilla on ollut riittävät tiedot käytettävissään. Käsillä olevassa tapauksessa osakkeenomistajia on vain kaksi ja heidän projektin tuntemuksensa on ilmeisen hyvä.

Kaikkien Osakkeenomistajien hyväksynnän on katsottava vapauttavan yhtiön johdon vastuusta myös yhtiötä kohtaan.

Käytettävissä olevasta aineistosta ei kuitenkaan voida tarkemmin päätellä, miten tieto on kulkenut Yhtiön ja Osakkeenomistajan välillä ja mitä päätöksiä Osakkeenomistajat ovat itse tehneet taikka nimenomaisesti tai hiljaisesti hyväksyneet.

3.1.9 Vastuun toteuttaminen

Vahingonkorvausvaatimus hallituksen jäsentä tai toimitusjohtajaa vastaan voidaan saattaa vireille toimivaltaisessa käräjäoikeudessa. Länsimetro Oy:n yhtiöjärjestyksessä ei määrätä välimiesmenettelyä, mikä olisi toinen mahdollisuus.

Päätöksen vahingonkorvauskanteen ajamisesta tekee yleensä hallitus. Myös yhtiökokous voi päättää ajaa kannetta yhtiön puolesta. Tietyissä erityisissä tilanteissa myös vähemmistöosakkeenomistaja tai konkurssipesä voi ajaa kannetta.

Yhtiön puolesta hallituksen jäsentä tai toimitusjohtajaa vastaan ajettava kanne on nostettava viiden vuoden kuluessa sen tilikauden päättymisestä, jona kanteen perusteena oleva päätös tehtiin tai kanteen perusteena olevaan toimenpiteeseen ryhdyttiin.

Jos vähemmistöosakkeenomistaja ajaa kannetta, kanne on nostettava pääsääntöisesti kolmen kuukauden kuluessa siitä yhtiökokouksen päätöksestä, jolla hallituksen jäsenille

myönnettiin vastuuvapaus, tai jolla se on päättänyt pidättäytyä ajamasta kannetta hallituksen jäsentä vastaan.

Kuten edellä on todettu, osakkeenomistajalla ei ole oikeutta saada korvausta yhtiölle aiheutetusta vahingosta. Osakkeenomistajan on siten tarvittaessa huolehdittava siitä, että yhtiö toteuttaa korvausvaatimuksen.

Vahingonkorvausta koskevassa asiassa on kiinnitettävä huomiota mahdollisen vahingonaiheuttajan taloudelliseen kantokykyyn. Käsillä olevassa tapauksessa se tuskin olisi mielekkäässä suhteessa hypoteettiseen vahinkoon. Edelleen on otettava huomioon korvausvelvollisuuden mahdollinen sovittelu sellaiselle tasolle, että se ei raunioita korvausvelvollisen taloudellista asemaa. Myös hallituspalkkioiden suuruus saattaa vaikuttaa tuomittavan vahingonkorvauksen määrään. Usein vahingonkorvauskanteen taloudellinen mielekkyys riippuu yhtiön johdon mahdollisesta vastuuvakuutuksesta ja sen kattavuudesta.

Vahingonkorvausvaatimuksien esittämiseen vaikuttavat useat muutkin seikat. Prosessikustannukset ovat tämän tapaisessa jutussa yleensä suuria. Koska häviöpuoli vastaa myös voittopuolen oikeudenkäyntikuluista, korvausvaatimusten esittämistä harkitaan yleensä huolellisesti. Oikeudenkäyntien tuoma julkisuus ei aina ole myöskään vaatimuksen esittäjän etujen mukaista. Lisäksi oikeudenkäynnit vievät merkittävästi organisaation johdon työaikaa.

3.2 Vahingosta

3.2.1 Vahingonkorvauksen yleiset edellytykset

Vahinko on ulkoisen seikan aiheuttama odottamaton ja vahingonkärsijän kannalta epäedullinen muutos. Yhtiöoikeudessa kysymyksessä on säännönmukaisesti niin sanottu taloudellinen vahinko.

Vahinko määritetään yleensä niin sanotun differenssiopin mukaisesti, jolloin verrataan toteutunutta tapahtumainkulkua ja oletettua tapahtumainkulkua, joka olisi toteutunut, jos vastuun perusteena olevaa menettelyä ei olisi tapahtunut.

Vahingonkorvausvastuun syntymisen edellytyksenä on vahingonkorvausvastuun yleisten edellytysten täyttyminen. Korvausvastuu edellyttää että (i) on aiheutunut korvattava vahinko, (ii) on menetelty korvausvastuun perustavalla tavalla ja (iii) vahingon ja vastuun perusteena olevan menettelyn välillä on riittävä syy-yhteys.

Korvattavan vahingon ja menettelyn välisen syy-yhteyden tulee olla riittävä (adekvaatti). Tämä tarkoittaa sitä, että ennalta-arvaamattomat seuraamukset on suljettu korvausvastuun ulkopuolelle.

3.2.2 Mahdollisten vahinkojen määrästä

(a) Näkökohtia mahdollisesta korvattavasta vahingosta

Kustannusarvion ylittyminen on eri asia kuin Yhtiön johdon tuottamuksesta Yhtiölle ja sitä kautta Osakkeenomistajille mahdollisesti aiheutunut korvattava vahinko. Mahdollisen korvattavan vahingon määrää ei siten voida päätellä kaavamaisesti toteutuneiden kustannusten ja kustannusarvion erotuksena.

Kustannusarvion ylitys ja aikataulun viivästyminen saattavat johtua monista syistä, kuten esimerkiksi (i) alkuperäisen, ilmeisesti Osakkeenomistajien laatiman aikataulun ja kustannusarvion virhearvioista (ii) Yhtiön ja Osakkeenomistajan vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevista seikoista (iii) Osakkeenomistajien hankkeen aikana tekemistä päätöksistä taikka nimenomaisesti tai hiljaisesti hyväksymistä Yhtiön toimenpiteistä tai (iv) Yhtiön johdon huolimattomasta menettelystä (jota Osakkeenomistajat eivät ole hyväksyneet).⁶

Edellä luetelluista (iv) kohta, eli Yhtiön johdon tuottamuksesta (huolimattomuudesta) aiheutuvat lisäkustannukset (joita Osakkeenomistajat eivät ole hyväksyneet), on korvausvastuun kannalta selväpiirtein tilanne. Huolimattomuudesta aiheutuvia vahinkoja voisivat olla esimerkiksi vastoin Yhtiön etuja laaditut urakkasopimukset tai huonosti valvotut urakat taikka virheet urakoiden keskinäisessä yhteensovittamisessa. Yhtiön johdon vastuulla on myös toiminnan asianmukainen organisoiminen, mikä sisältää asianmukaisen riskienhallintajärjestelmän luomisen.

Yhtiön johto voinee periaatteessa olla vastuussa myös tapauksissa (i) - (iii). Tämä edellyttäneekin kuitenkin kohtien (i) ja (ii) osalta sitä, että Yhtiön johto on tullut tietoisiksi kustannusarvion tai aikataulun virhearvioista tai ylityksistä, mutta ei ole riittävällä tavalla tai riittävän aikaisin tuonut tätä Osakkeenomistajien tietoisuuteen, ja tästä viiveestä tai virheestä on aiheutunut lopullinen vahinko. Vastaavasti kohdan (iii) tarkoittamien tilanteiden osalta Yhtiön johdon vastuu edellyttäneekin sitä, että Yhtiön johto ei ole antanut Osakkeenomistajille riittäviä tietoja päätöksenteon pohjaksi.

Jos Yhtiön johto on antanut Osakkeenomistajille oikeaa ja riittävää informaatiota riittävän ajoissa, tuntuisi ongelmalliselta katsoa Yhtiön johto vastuulliseksi Osakkeenomistajien tekemistä taikka nimenomaisesti tai hiljaisesti hyväksymistä päätöksistä, joista aiheutuva vahinko kohdistuu viime kädessä Osakkeenomistajiin.⁷

(b) EY:n Selvitys

EY:n Selvityksessä toimeksiantona on ollut selvittää nimenomaan hankkeen viivästyisestä aiheutuneita ja aiheutuvia kustannuksia (s. 2). EY:n Selvitystä ei ilmeisesti ole rajattu sen suhteen, kenelle aiheutuneista kustannuksista on kysymys. Tämän muistion tarkoituksena puolestaan on tarkastella nimenomaan Yhtiön toimintaa ja siitä mahdollisesti Yhtiölle ja sitä kautta (erityisesti Yhtiön keskinäinen luonne huomioon ottaen) käytännössä välittömästi Osakkeenomistajille tässä ominaisuudessa aiheutuvia korvattavia vahinkoja.

Kuten edellä on esitetty, länsimetrohankkeen huomattava kustannusylitys on voinut aiheutua muistakin syistä kuin viivästyemisistä, mihin viitataan myös EY:n Selvityksessä, jonka mukaan: "Kustannusten määrää kasvattivat muun muassa

⁶ Vahingot voivat olla näiden syiden yhdistelmiä, kuten sopijapuolen aiheuttama vahinko, josta ei kuitenkaan saada vahingonkorvausta yhtiön johdon huolimattomasti laatiman sopimuksen takia.

⁷ Tämän muistion kannalta on keskeistä, että vahinko kohdistuu nimenomaan Osakkeenomistajiin. Mahdollisesti kolmansille aiheutuvia vahinkoja olisi arvioitava erikseen. Tällaisten vahinkojen osalta Osakkeenomistajien päätöksenteolla tai tietoisuudella ei ole vastaavaa merkitystä.

muutokset hankkeen laajuudessa ja sisällössä, hankkeen viiveet ja pitkittyneet urakka-ajat sekä töiden kiirehtiminen."

EY:n Selvityksen mukaan aineistosta on pääteltävissä kustannusarvion ylityksen määrä, mutta viivästymisestä aiheutuneiden ja aiheutuvien kustannusten määrää ei ole mahdollista selvittää yksiselitteisesti.

EY:n Selvityksestä ja muista lähteistä voidaan tehdä seuraavia mahdollisten vahinkojen aiheutumiseen liittyviä yleisiä ja hyvin alustavia havaintoja.

- EY:n Selvityksestä ei voida päätellä, että yksittäisten urakkasopimusten laatimisessa, urakoiden limittämisissä tai muissa yksittäisissä päätöksissä tai toimenpiteissä olisi ollut sellaisia virheitä, joista olisi aiheutunut Yhtiölle korvattavaa vahinkoa. Avoimeksi tosin jää, missä määrin EY:n Selvitys on kohdistunut yksittäisten päätösten asianmukaisuuteen.
- EY:n Selvityksessä, toimintakertomuksessa ja tilintarkastuskertomuksessa on viitteitä Yhtiön toiminnan organisoinnin ongelmista, kuten erillisen riskienhallintaorganisaation lakkauttaminen ja ylipäätään Yhtiön organisaation keveys. Selvityksestä ei kuitenkaan voida päätellä, kenen toimesta ja miten päätökset organisaation koosta ja esimerkiksi juuri riskienhallintaorganisaation lakkauttamisesta on tehty. Selvityksessä ei myöskään esitetä, että näistä toimista olisi aiheutunut Yhtiölle konkreettista vahinkoa (syy-yhteys). Sama koskee muita EY:n Selvityksen Yhtiön organisoitumista koskevia havaintoja.
- Metrohankkeen kustannusarvio on EY:n Selvityksen mukaan ilmeisesti tehty Osakkeenomistajien toimesta ja se on ollut puutteellinen muun muassa lisä- ja muutostöiden osalta (s. 14). Selvityksestä käy ilmi myös se, että suunnittelussa ei ilmeisesti ole otettu huomioon tällaiseen hankkeeseen väistämättä liittyvää valitusprosessia ja sen vaikutusta aikatauluun. On siis mahdollista, että ilmeisesti Osakkeenomistajien laatimissa kustannus- ja aika-arvioissa on alun perin ollut ongelmia.
- Viivästysten aiheuttamien vahinkojen arviointi edellyttäisi todennäköisesti, kuten EY:n Selvityksessä esitetään, sellaisen länsimetrohankkeen tavoiteaikataulun määrittämistä, joka olisi ollut hankkeen toteuttamisen kannalta realistinen. Edelleen voidaan yhtyä EY:n Selvityksen kantaan, jonka mukaan suuri osa arvioidun käyttöönottopäivän jälkeisistä kustannuksista olisi aiheutunut joka tapauksessa. Voidaan ajatella, että ainakin rakentamiskustannukset ovat tällaisia.
- EY:n Selvityksessä ei juurikaan käsitellä niitä kustannuksia, joita myöhään saatu tieto hankkeen viivästymisestä mahdollisesti on aiheuttanut Osakkeenomistajille. Voidaan kysyä, olisivatko esimerkiksi korvaavan joukkoliikenteen järjestämisestä aiheutuneet kustannukset olleet alhaisempia, jos Osakkeenomistajat olisivat tienneet viivästyksestä aikaisemmin. EY:n Selvitystä voidaan tulkita niin, että siinä säilytettäisiin vastuuta aikataulun seurannasta Yhtiön hallitukselle (s. 7). Selvityksen mukaan Yhtiöllä ei esimerkiksi ole ollut käyttöönottovaiheen yksityiskohtaista suunnitelmaa. Selvityksen perusteella asiasta ei

kuitenkaan voida tehdä pidemmälle meneviä johtopäätöksiä. Edellä kuvatun mahdollisen vahingon korvattavuus on joka tapauksessa oikeudellisesti monimutkainen kysymys ja edellyttäisi lisäselvityksiä.

- Konkreettisenä yksityiskohtana EY:n Selvityksestä käy ilmi hankkeen kustannusylitys, noin 338 miljoonaa euroa. Selvityksen sivulla 11 todetaan muun muassa, että "Suurin osa eli noin 187 miljoonaa euroa (55 prosenttia) kustannusarvion ylityksestä aiheutuu asemien rakentamisesta." Sivulla 13 todetaan keskeisinä ylitykseen vaikuttavina tekijöinä teknisten tilojen ja järjestelmien määrän lisääntyminen, korvausilman tarpeen lisääntyminen ja esteettömien sisäänkäyntien määrän lisääntyminen. Selvityksestä ei kuitenkaan voida päätellä, kuka on tehnyt ne päätökset, jotka ovat aiheuttaneet mainitut ylitykset, ja ovatko esimerkiksi Osakkeenomistajat nimenomaisesti tai hiljaisesti antaneet suostumuksensa päätettyihin toimenpiteisiin taikka onko näitä tekijöitä tai joitakin niistä pidettävä täysin Yhtiön vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevina.
- EY:n Selvityksen mukaan: "Hankkeen edetessä ja monimutkaistuessa aikataulun ja kustannusten valvontaan ei ole kuitenkaan lisätty yhtiössä resursseja." ja "Aikataulun toteutumisen seuranta ei rakentamisen loppuvaiheessa ollut riittävää, eikä aikatauluriskien toteutumista erityisesti keväällä 2016 tunnistettu ajoissa." Selvityksessä siis ilmeisesti katsotaan, että aikataulun toteutumisen seuranta olisi tullut järjestää paremmin. Selvityksestä ei kuitenkaan ilmene, onko "aikataulun ja kustannusten valvonnalla" ja niissä mahdollisesti esiintyneillä puutteilla yhteys mahdollisesti aiheutuneisiin vahinkoihin. Selvää on, että mahdollisia laiminlyöntejä on arvioitava tekohetken tietämyksen perusteella. Tähtäkään osin EY:n Selvityksessä ei oteta kantaa siihen, ovatko Osakkeenomistajat mahdollisesti nimenomaisesti tai hiljaisesti hyväksyneet Yhtiön organisaation ja toimenpiteet.
- Yhteenvedonomaaisesti voidaan todeta, että EY:n Selvityksestä ei käy ilmi, kuka on ollut vastuussa muutoksista hankkeen laajuudessa, sisällössä ja aikataulussa, mistä päätöksistä viiveet ja kustannusten lisäykset ovat aiheutuneet ja kenen olisi pitänyt puuttua asiaan. EY:n Selvityksestä ei esimerkiksi käy ilmi, miten päätökset töiden kiirehtimisestä ovat syntyneet. Selvityksen perusteella ei voida tehdä johtopäätöksiä tiedonkulusta Osakkeenomistajille tai näiden osallistumisesta päätösten tekemiseen tai hyväksymiseen, mikä olisi tämän muistion kannalta ollut keskeistä.⁸

4. Lopuksi

Länsimetro on erityislaatuinen hanke ja Länsimetro Oy erityislaatuinen osakeyhtiö. Länsimetrohanketta on ilmeisesti viety eteenpäin Länsimetro Oy:n ja Osakkeenomistajien yhteistyönä. Kun arvioidaan nimenomaan Osakkeenomistajien Yhtiön osakkeenomistajina mahdollisesti kärsimää vahinkoa, olisi pystyttävä

⁸ Kuten edellä on esitetty, EY:n Selvityksen olennaisiin tavoitteisiin ei ilmeisesti ole kuulunut Yhtiön johdon toiminnan ja vahingonkorvausvastuun oikeudellinen arviointi. Siksi yllä esitettyä ei tule tulkita arvosteluksi Selvitystä kohtaan.

selvittämään, missä määrin nämä ovat olleet mukana päätöksenteossa tai ovat hyväksyneet päätökset. Käsillä olevan aineiston perusteella tätä ei voida tehdä.

Länsimetrohankkeen kustannusarvion ylityksestä ei voida tehdä suoraa johtopäätöstä siitä, että Länsimetro Oy:ssä olisi aiheutettu Yhtiölle ja sitä kautta Osakkeenomistajille korvattavaa vahinkoa. Kustannusarvion ylittyminen voi johtua monista seikoista, mukaan lukien sellaiset seikat, jotka ovat Yhtiön ja sen Osakkeenomistajien vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella. Sama koskee aikataulun viivästymistä. EY:n Selvityksessä esitetään yleisiä syitä kustannusarvion ylittymiseen ja aikataulun viivästymiseen, mutta Selvityksen perusteella ei voida tehdä arvioita korvattavan vahingon syntymisestä.

Mahdollisen korvattavan vahingon arvioimiseksi olisi pystyttävä selvittämään kuka on tehnyt (tai hyväksynyt) tietyn toimenpiteen, miksi toimenpide olisi tehty huolimattomasti ja minkä suuruinen vahinko siitä mahdollisesti on aiheutunut. Sama koskee laiminlyöntejä.

EY:n Selvityksessä ei ole yksilöity sellaisia yksittäisiä toimenpiteitä tai laiminlyöntejä, joista Yhtiölle olisi aiheutunut korvattavaa vahinkoa. Yhtiölle annettu tilintarkastuskertomus tilikaudelta 2016 on mukauttamaton ja Yhtiön yhtiökokous on päättänyt vastuuvapaudesta Yhtiön johdolle. Vastuuvapauspäätöksen sitovuutta ei tosin käsillä olevan tiedon perusteella voida arvioida ja tilintarkastuskertomuksen merkityksen osalta on kiinnitettävä huomiota tilintarkastuksen tarkoitukseen.

EY:n Selvityksen, Yhtiön tilinpäätöksen ja tilintarkastuskertomuksen perusteella voidaan päätellä, että Yhtiön organisaatio on ollut suppea. Myös tässä muistiossa on kiinnitetty huomiota eräisiin Yhtiön organisaation ja toiminnan erityispiirteisiin ja kiinnitetty huomiota hallituksen velvollisuuksiin Yhtiön toiminnan järjestämisessä. EY:n Selvityksestä ei kuitenkaan voida päätellä, onko organisaation suppeudesta, erityispiirteistä tai esimerkiksi riskienhallinnan järjestämisestä aiheutunut Yhtiölle korvattavaa vahinkoa. Myöskään ei voida päätellä, kuka on viime kädessä tehnyt tai hyväksynyt Yhtiön organisaatiota ja toiminnan erityispiirteitä koskevat päätökset.

Espoossa 16.10.2017

Manne Airaksinen